

K prevencii extrémizmu a radikalizmu

Text bol vypracovaný v súlade s plnením úloh vyplývajúcich z Koncepcie boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019.

Extrémizmus, radikalizácia - definícia, znaky

Cieľom predkladaného textu je poskytnúť pedagogickej, ako i širšej verejnosti základnú orientáciu o probléme radikalizácie a extrémizmu, jeho formách a nebezpečnosti. Učiteľom i rodičom ponúkame stručný prehľad odbornej terminológie, príklady (riešené prípady) z reálneho života na ilustráciu a návrhy metodického prístupu v rámci vyučovania v škole (napr. občianskej náuky, etickej výchovy, dejepisu, multikultúrnej výchovy, mediálnej výchovy ap.). Text predstavuje teoretický a metodický zdroj inšpirácie pre učiteľov pri príprave na vyučovanie zložitých spoločensko-politických tém a výziev súčasnosti. Primárne je určený na využitie pri práci so žiakmi vo vyšších ročníkoch 2. stupňa ZŠ, stredných školách a gymnáziách.

Text je rozdelený na tri časti:

1. Úvod a popis kľúčových pojmov
2. Ukážky, príklady prejavov extrémizmu v realite života
3. Návrh metodického postupu ako pracovať s témou v škole

1. Úvod a popis (výklad) kľúčových pojmov

Aj keď situáciu v oblasti radikalizácie a extrémizmu možno v Slovenskej republike (ďalej „SR“) považovať za relatívne stabilnú, nie tak vyhranenú ako v iných krajinách, je potrebné, aby sa k možným zmenám pristupovalo predvídavo. Nárast radikalizácie obyvateľstva v krajinách za hranicami Európskej únie (ďalej len „EÚ“) postihnutých vnútornými konfliktami, vznik ozbrojených skupín s extrémistickou ideológiou v týchto oblastiach a zapájanie sa občanov krajín EÚ do takýchto konfliktov ovplyvňuje aj situáciu v SR. Preto je nevyhnutné sústrediť pozornosť na skorú prevenciu radikalizácie a elimináciu faktorov, ktoré ju podmieňujú. Predkladaný materiál reflektuje zároveň požiadavky vyplývajúce zo Stratégie vnútornej bezpečnosti EÚ v oblasti predchádzania násilnému extrémizmu a radikalizácii.

Viacere európske krajiny (napr. Belgicko, Francúzsko, Nemecko, či Rakúsko) majú skúsenosti s prípadmi mladých radikálov, ktorých zlákali myšlienky boja za obranu krajiny, ktorú považujú za svoj pravý domov (napr. vojnou zmietaná Sýria). Po návrate naspäť sa stávajú reálnou hrozbou a to nielen ako vycvičení radikáli, ale aj ako potenciálni náborári. Podobná situácia, našťastie, v oveľa menšom meradle sa vyskytla v súvislosti s krízou na Ukrajine. Prostriedkom šírenia radikalizmu (návod, námety, možnosti ako a kde sa zapojiť do vojnových konfliktov) je vo veľkej väčšine prípadov internet.

Predovšetkým sociálne siete veľmi často slúžia na šírenie radikálnych myšlienok a umožňujú ľahké združovanie veľkého počtu ich zástancov. Ohrození sú najmä mladí ľudia,

ktorí, ako vieme, denne strávia na internete veľkú časť svojho času, preto je potrebné venovať prevencii a zvyšovaniu povedomia o radikalizácii a extrémizme väčší priestor, čo je cieľom aj predkladaného materiálu.

V kontexte definície kľúčových pojmov je potrebné povedať, že legálna definícia pojmu extrémizmus v slovenskom trestnom zákone neexistuje. Navyše tento pojem nenájdeme explicitne ani v žiadnej medzinárodnej zmluve alebo právnom dokumente EÚ. Slovenský právny poriadok rozoznáva len trestné činy extrémizmu, priestupky extrémizmu, pojmy extrémistická skupina a extrémistický materiál.

Za extrémizmus sa považujú verbálne, grafické, fyzické alebo iné aktivity spojené spravidla s vyhraneným ideologickým alebo iným kontextom, ktoré vyvíjajú jednotlivci alebo skupiny osôb s názormi výrazne vybočujúcimi zo všeobecne uznávaných spoločenských noriem so zreteľnými prvkami intolerancie, najmä rasovej, národnostnej, náboženskej alebo inej obdobnej neznášanlivosti, ktoré útočia proti demokratickým princípom, spoločenskému usporiadaniu, základným ľudským právam, životu, zdraviu, majetku alebo verejnému poriadku.¹

*Extrémizmus možno deliť podľa rôznych kritérií. Pre nás naďalej ostáva najpodstatnejším delenie na **pravicový extrémizmus** (vychádza z ideí rasizmu, fašizmu, nacizmu a neonacizmu, často nacionalizmu) a **ľavicový extrémizmus** (vychádza z ideí komunizmu, marxizmu a anarchizmu). V našich spoločenských podmienkach sa možno stretnúť ešte s **náboženským extrémizmom** a **ekologickým extrémizmom**.*

***Pravicový extrémizmus** predstavuje „súhrn postojov, spôsobov správania a akcií, ktoré sú buď organizované alebo nie, ktoré vychádzajú z rasisticky alebo etnicky podmienenej sociálnej nerovnosti človeka, vyžadujú etnickú homogenitu národa a odmietajú princíp rovnosti zakotvený vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv, zdôvodňujú prednosť spoločenstva pred individuum, odmietajú pluralizmus hodnôt liberálnej demokracie a demokraciu chcú definovať ako spiatočnicu“²*

***Ľavicový extrémizmus** ideologicky vychádza z anarchistických, antiglobalistických, antikapitalistických a marxistických teórií, pričom odmieta vonkajšiu autoritu a presadzuje myšlienky tzv. „slobodného“ jednotlivca. Ďalej sa vyznačuje sociálnymi a triednymi predsudkami, sympatizuje s historickým komunizmom a anarchizmom. Prívrženci chcú zaviesť sociálno-komunistický režim alebo anarchiu. Pokúšajú sa o absolútnu rovnosť v spoločnosti. V priebehu 20. storočia sa dostali do popredia otázky ľudských práv, ochrany prírody a imigrácie.³*

*Pre **náboženský extrémizmus** je podstatné najmä to, že netolerantným spôsobom presadzuje suverenitu náboženskej spoločnosti alebo organizácie pred princípmi a hodnotami demokratického štátu. V prípade náboženského extrémizmu možno pozorovať extrémistické*

¹ Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2015 - 2019

² www.minv.sk

³ www.minv.sk

smery vo veľkých náboženstvách, ktorých väčšia časť je neextrémistická ale aj samostatné extrémistické kulty a sekty. Znakmi, ktoré definujú extrémistickú náboženskú organizáciu alebo spoločnosť je autoritárske riadenie, fundamentalizmus, fyzická alebo ideová uzavretosť, selekcia informácií, utajovanie štruktúr, náuky a konfliktnosť.

***Ekologický alebo environmentálny extrémizmus** smeruje proti suverenite a hodnotám demokratického ústavného štátu výrazne netolerantným presadzovaním subjektívne definovaných záujmov prírody, či jej podstatných neľudských súčastí.*

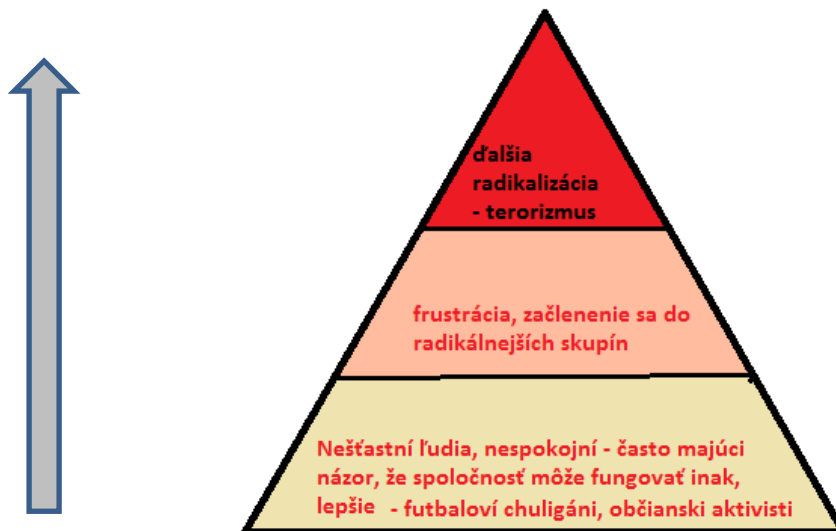
Proces, ktorý predchádza tomu, aby sa človek stal páchatel'om trestného činu extrémizmu, prípadne členom extrémistickej skupiny, nazývame radikalizáciou. Radikalizácia je dlhodobým vnímateľným javom, je o to nebezpečnejšia, že radikalizujúci jednotlivec sa denno-denne dostáva do určitých sociálnych vzťahov. Je zrejmé, že počas procesu radikalizácie môže ovplyvniť mnoho ďalších osôb, najmä rovesníkov z radov spolužiakov/čiek. Avšak toto neznamena, že každý človek, ktorý si osvojí nový systém hodnôt, ich musí nevyhnutne začať v praxi realizovať násilnou formou. Je treba vždy brať do úvahy, že v každej z jednotlivých fáz radikalizácie je možné intervenovať a zastaviť proces radikalizácie.

Radikalizácia označuje proces, v ktorom jednotlivci alebo skupiny pod vplyvom radikálnej politickej alebo náboženskej ideológie opustia hodnotový systém danej krajiny a osvoja si nový systém hodnôt, ktoré nie sú v súlade so základnými princípmi demokratickej spoločnosti (uznanie zvrchovanosti ľudu, rozhodovanie na základe väčšiny pri garantovaní práv menšiny, uplatňovanie základných práv a slobôd, dodržiavanie princípu zákonnosti). S takýmto osvojením radikálnej ideológie a oddelením jednotlivca od systému morálnych a právnych noriem existujúcich v demokratickej spoločnosti sa zvyšuje odhodlanie realizovať radikálnu ideológiu v praxi násilnými spôsobmi. Toto môže niekedy viesť až k použitiu prostriedkov terorizmu.⁴

---

⁴ Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2015 -2019

Uvedený postup, resp. vývoj je možné názorne zobrazit' jednoduchou schémou:

Spoločnosť vždy reflektuje aktuálne dianie a v súčasnosti ňou rezonuje najmä téma imigrácie, utečencov. Názory na tento jav sa rôznia a sú základom vzniku radikálnych názorov a riešení. Formovaniu názorov a postojov dopomáha vo veľkej miere rodina, kamaráti, iné blízke prostredie, kde sa jednotlivec najčastejšie pohybuje. Vzdelávacie inštitúcie sú priestorom, v ktorom si mladý človek rozvíja občianske kompetencie orientované na formovanie kritického myslenia a utváranie objektívnych názorov a postojov.

V súvislosti s už spomenutou utečeneckou krízou sa najmä mladí ľudia vyjadrujú nenávisťne na sociálnych sieťach. Pod dojmom anonymity, ovplyvnení okolitým prostredím a masmédiami, si neuvedomujú závažnosť svojich vyjadrení, ktoré môžu zakladať skutkovú podstatu niektorého z trestných činov extrémizmu. Práve spočiatku nevinne znejúce slová, ktoré by jednotlivec nikdy nebol schopný zrealizovať, môžu vyznieť ako vyhrážanie, hanobenie rasy, národa alebo podpora skupín, ktoré potláčajú základné ľudské práva.

Doposiaľ sme toto mohli pozorovať najmä pri futbalových chuligánoch. Väčšinu z nich tvoria muži vo veku od 14 do 28 rokov. S pribúdajúcim vekom počet chuligánov rapídne klesá. Vzdelanie futbalových chuligánov je rôzne, od základného až po vysokoškolské. Ide o jednotlivcov z rôznych sociálnych skupín a rozoznať ich možno podľa oblečenia špeciálnych značiek. Rasisticky motivovaných chuligánov môžeme identifikovať aj nepriamo z hovorových prívlastkov, keď sú ich pokriky na zápasoch ladené rasisticky, antisemitsky a xenofóbne, ďalej z názvov takýchto skupín, ktoré tiež môžu mať rasistický podtón. Podobne sa často objavujú transparenty, vlajky a tetovania na ich tele.

Po informáciách o umiestňovaní utečencov v bývalých koncentračných táboroch sa začali na futbalových štadiónoch objavovať kresby znázorňujúce plné vlaky smerujúce do tábora s nápismi ako „Refugees welcome“.

Z hľadiska ich činnosti však futbalových chuligánov a pravicových extrémistov nemožno v plnej miere stotožniť. Futbaloví chuligáni v prvom rade páchajú výtržnosti. Ich cieľom nie je šíriť ideológie, i keď uvedené tvrdenie tiež nemožno generalizovať (existujú niektoré kluby alebo skupiny v kluboch, ktoré majú určitý ideový základ). Ich nenávistné prejavy však často presahujú aj tieto hranice a sú namierené proti úplne všetkým, ktorí proti nim stoja.

Celkovo je pravicový extrémizmus často lákadlom pre mladých ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť, v škole a v okolí nezapadajú a chcú niekam patriť. V prostredí pravicového extrémizmu ich popularita stúpa priamo úmerne s počtom protiprávných skutkov a táto situácia im vyhovuje.

Pojem trestné činy z nenávisťi (v anglickom jazyku hate crimes) nie je v slovenskom trestnom zákone definovaný. V trestnom zákone je však upravený osobitný motív, ktorý zahŕňa všetky trestné činy motivované nenávisťou k akejkoľvek sociálnej skupine. Osobitným motívom sa rozumie spáchanie trestného činu v úmysle verejne podnecovať k násiliu alebo nenávisťi voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu, či náboženskému vyznaniu.

Je potrebné zdôrazniť, že sa ich môžu dopustiť nielen osoby, ktoré sú členmi alebo sympatizantmi extrémistických zoskupení, ale páchatelom môže byť ktokoľvek u koho sa preukáže takýto osobitný motív konania.⁵

Nebezpečnosť nenávistných výrokov, prepojenie futbalových chuligánov a pravicových extrémistov, spolu s niektorými politickými stranami možno dnes už pozorovať na viacerých zhromaždeniach. Často je vidno, že jasné hranice medzi týmito radikálnymi skupinami sa pod vplyvom potreby boja proti niečomu nebezpečnejšiemu (z ich pohľadu nebezpečnému) zmazávajú.

⁵ Koncepcia boja proti extrémizmu na roky 2015 - 2019

Podľa štatistík za rok 2015 boli páchatel'mi trestných činov extrémizmu až v polovici prípadov osoby vo veku 18 – 25 rokov. Najčastejším spôsobom páchania skutkov bolo konanie v prostredí internetu tak, že osoby verejne prejavovali sympatie k rôznym hnutiam potláčajúcim základné práva a slobody formou podpory a propagácie týchto hnutí, prípadne dochádzalo k hanobeniu rasy, národa a presvedčenia.⁶

Používanie symbolov - čísla, znaky, písmená

Symboly používané pravicovými skupinami

88 – HH - Heil Hitler! (číslíca 8 znamená ôsme písmeno abecedy, teda H, často sa možno stretnúť práve s touto číselnou kombináciou)

18 – AH - Adolf Hitler (podobne ako v predchádzajúcom prípade, písmeno A značí 1 a písmeno H predstavuje 8)

- Totenkopf a triskeleton používané skupinou Blood and Honour, symbol Totenkopf je symbolom jednej z divízií Waffen SS, triskeleton symbolizuje taktiež jednu z divízií Waffen SS, konkrétne zloženú z belgických dobrovoľníkov, C18 – teda Combat 18 je ozbrojenou súčasťou skupiny Blood and Honour

- Čierne slnko, najčastejšie sa s týmto symbolom stretávame v podobe tetovania, najmä na lakti alebo pleci

- SS - symbol zbraní SS (z nemčiny Waffen SS, podoba bleskov sa často napodobuje rýchlym napísaním čísel 44)

- súčasná pravicová a okultná symbolika používaná na odznaku Batalionu Azov, Ukrajina

Symboly používané ľavicovými skupinami

- anarchistické

- ekologický extrémizmus

⁶ Štatistiky Policajného zboru, prehľad trestných činov extrémizmu a ich páchatel'ov

Symboly používané radikálnymi náboženskými skupinami

- Islamský štát

- ❖ rozoznávajúce odevných značiek/tetovaní/predmetov zberateľskej hodnoty, ktoré sú podobné symbolike zakázaných hnutí/ siekt/extrémistických skupín
- ❖ hudobná produkcia ladená tematicky ultranacionálne, pravicovo, ľavicovo, propagujúca anarchistické myšlienky, alebo namierená voči jednotlivcom a skupinám patriacim k určitému etniku, národnostnej skupine, národnosti, náboženskému vyznaniu, vyzývajúca k aktom násillia
- ❖ vyhranené postoje, opäť ladené xenofóbne, homofóbne, ultranacionálne, smerované a nabádajúce k vykonávaniu ilegálnych/ násilných aktivít
- ❖ uznávanie aktov propagujúcich násillie a osôb predstavujúcich hnutia a myšlienky potláčajúce základné ľudské práva a slobody (napr. zúčastňovanie sa udalostí ako je vznik 1. Slovenského štátu, zhromaždení siekt, aktivít propagujúcich a hlásajúcich myšlienky anarchie, vyzývajúcich na násilnú ochranu práv zvierat)
- ❖ vytváranie a propagácia myšlienok smerujúcich k zmene politického systému, vyzývajúcich na násilnú zmenu štátneho zriadenia
- ❖ používanie zbraní, resp. získavanie zručností na používanie zbraní a vyzývanie na obranu vlasti spôsobom, ktorý zavádza najmä z pohľadu dôvodov potreby obrany vlasti, prípadne spôsobu akým sa uvedený „nábor“ vykonáva

2. Ukážky, príklady prejavov extrémizmu v realite života⁷

Uvádžeme názorné ukážky s niekoľkými relevantnými indikátormi, ktoré vo vzájomnej kumulácii môžu zakladať dôvodnú obavu zo smerovania jednotlivca. Ide o symboly, výroky, odevné značky, krajne vyhranené názory, ktoré môžu vyvolať dojem, že osoba inklinuje k myšlienkam a ideám, ktorých cieľom je obmedzovanie a popieranie základných ľudských práv iných osôb. Formy, ktorými je tento cieľ dosahovaný sú v demokratickej spoločnosti neprípustné. Z dôvodu potreby predchádzania takéhoto správania a konania sa domnievame, že je nevyhnutné včas identifikovať osoby, pri ktorých sú prejavy z dlhodobého hľadiska radikálne a jestvuje reálna obava, že formami ich šírenia budú iné osoby ohrozené. Je potrebné pomôcť im, vytvoriť vhodné podmienky na individuálny

⁷ príklady pochádzajú z rozsudkov jednotlivých súdov

rozhovor a veku a intelektu primeranou formou ich varovať pred pokračovaním radikalizácie. Upozorňujeme, že vždy je potrebné rozoznávať identifikátory v kontexte v akom boli použité a nie hľadiť na ne oddelene.

Príklad č.1

Maroš, ktorého bavili veci spojené s históriou najmä vojnového Nemecka, bol odsúdený za to, že verejne na svojom facebookovom profile sprístupňoval extrémistické materiály, napríklad obrázky ríšskej orlice, obrázok dievčaťa s dôstojníckou čapicou SS so svastikou a odznakom lebky Totenkopf, ako aj ďalšie podobné materiály. Týmto spôsobom materiál sprístupňoval iným osobám, rozširoval ho a uvádzal do obehu.

- Týmto konaním sa dopustil rozširovania extrémistického materiálu v zmysle § 422b ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody na 18 mesiacov, pričom trest odňatia slobody sa podmienene odložil a uložila sa mu skúšobná doba v trvaní 18 mesiacov.

Príklad č. 2

Rudo, podobne ako každý piatok, sedel s kamarátmi v krčme a pil pivo. S pribúdajúcim alkoholom v ňom rástla aj odvaha a začal nahlas vykrikovať heslo „Sieg heil“. Keďže boli v krčme aj iní ľudia, ktorí ho videli a počuli, dopustil sa uvedeného konania na verejne prístupnom mieste.

- Za tento čin, teda prečin podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačaniu základných práv a slobôd podľa § 422 ods. 1 Trestného zákona bol odsúdený na peňažný trest vo výške 200,- eur.

Príklad č.3

Na ceste vlakom do Košíc si Jožo s Andrejom chceli skrátiť čas a tak sa presunuli do reštauračného vozňa, kde si chceli objednať alkoholické nápoje. V tomto vozni sedeli zhodou náhod aj dvaja bratia a kňaz, ktorí boli Rómovia. Hneď ako si ich Jožo s Andrejom všimli, začali si robiť posmešky z kňaza. Následne vytiahli zbraň, ktorou osobám pohrozili slovami, že „vystrieľajú cigánov, ktorých je všade veľa ako švábov“. Bratia sa zo strachu, rozhodli opustiť vozeň. Podnapitý Jožo však jedného z bratov napadol a pýtal sa ho, či ho „má doraziť teraz alebo až v Košiciach?“

- Týmto spôsobom sa Jožo s Andrejom dopustili zločinu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti v zmysle § 424 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona v súbehu s prečinom výtržníctva v zmysle § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Jožo bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov pričom trest odňatia slobody sa podmienene odložil na dobu 4 rokov a Andrej na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky pričom trest odňatia slobody sa podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 3 roky .

Príklad č.4

Pre predstavu o zaistenej komunikácii z ICQ a jej využití pre účely súdneho rozhodnutia je možné ako príklad uviesť nasledujúce: „Ty voe to je nuda-tak v tam piatok-nás asi bude 40 vraj prídu chalani z Prahy -88bude-vraj sa keď tak pôjde vymlátiť peklo uvidíme-brat je doma?-prečo-že zdravím vodca-sig hail-sig-žit' a konať čestne, byť Nacionálnym Socialistom, vyžaduje odvahu. Nacionálny socializmus a česť sú neoddeliteľné, pretože najväčšou cťou je bojovať za rasu so cťou, odvahou a oddanosťou službe - PRIPRAVENÍ K BOJU ALEBO PÁDU? PÁNSKA RASA ALEBO HANBA RASY?-K boju a pánska rasa Sig-nech žije vodca“.

- Všetci páchatelia sa dopustili trestného činu výtržníctva a násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi. Niektorí aj ťažkej ujmy na zdraví. Na základe uvedeného bol súd schopný vysvetliť prepojenosť plánovania útokov a následnej realizácie útokov proti obetiam, ktoré boli vybrané na základe ich príslušnosti k skupinám, pričom ich extrémisti vnímajú ako nepriateľské.⁸

Príklad č.5

Majo sa na internete často prezentoval svojimi názormi, keďže bol horlivý národovec. Na facebooku si založil skupinu s názvom Národná strana – oddelenie Zvolen. V tejto skupine vyzýval k zakázaniu národnostných politických strán a hnutí na území Slovenska. Uvádzal nasledovný text: „Je nemysliteľné, aby o Slovákoch a Slovensku rozhodovali príslušníci nejakej národnostnej menšiny. Ústavným zákonom treba zastaviť činnosť neslovenských politických strán. Vari Slováci sedia v ich parlamente? Treba zabrániť krivdám, ktoré sa dejú na Slovákoch v južnej časti Slovenska! Na stráž!“ Ďalej prostredníctvom sociálnej siete uverejňoval texty ohľadom Rómov v nasledovnom znení: „Cigáni sú nadpočet pre slovenský rozpočet. Ani cent zadarmo osobám, ktoré neplatia dane a odvody, neplatí za nezodpovedné rozmnožovanie, neplatí za plodenie detí deťmi a príbuznými.“

- Takýmto konaním sa dopustil zločinu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424 ods. 1 ods. 3 písm. b) Trestného zákona a prečinu hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 423 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Za uvedené sa mu ukladá trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov a tento sa mu podmienenčne odkladá na skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov.

Príklad č. 6

Tak ako mnohých iných aj Dana veľmi rozhnevalo, keď sa dozvedel, že európske krajiny budú povinne musieť prijímať imigrantov. V hneve napísal inzerát, ktorý zverejnil na internete. Obsahom inzerátu bola ponuka práce; tí ktorí sa prihlásia dostanú chrániče na uši a náboje a podľa toho koľko imigrantov postrieľajú, dostanú odmenu. Na záver uviedol

---

⁸ Výška trestu nie je známa, keďže ide o rozhodnutie českého súdu. Pri tomto príklade je podstatné, že súd vychádza z ICQ komunikácie ako dôkazného materiálu pri plánovanej kriminálnej činnosti.

kontaktné údaje – telefónne číslo, lokalitu a odmenu za zabitie imigranta. Dano doplnil text fotografiami osôb čiernej pleti a inzerát pomenoval „Čistenie ubytovne“.

- Dano sa svojím správaním dopustil podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424 ods. 1, ods. 3, písm. b) Trestného zákona a za toto konanie sa mu ukladá trest odňatia slobody na 6 mesiacov, ktorý sa podmiennečne odkladá na skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov.

3. Návrh metodického postupu ako pracovať s témou v škole

Učiteľ/ka

- o nemoralizuje, hneď neodsudzuje, najskôr počúva a následne facilituje, teda riadi bez hodnotiaceho prístupu diskusiú alebo pripravené aktivity so žiakmi,
- o ubezpečí sa, že žiaci rozumejú v čom spočíva podstata problému, prečo dochádza k radikálnemu správaniu alebo až extrémizmu u niektorých ľudí,
- o vyberie vhodnú časť tohto textu, resp. uvedený príklad alebo príklad z iných zdrojov ako východisko na prezentáciu názorov žiakov (svoje názory vecne argumentujú) alebo navrhnu (brainstorming) možné spôsoby riešenia problému/či prípadu, pričom ku každému zaujmú postoj,
- o vedie reflexiu o dôsledkoch navrhovaných riešení,
- o spoločne so žiakmi vyberie/vyhľadá relevantné legislatívne riešenia (v zmysle Trestného zákona) – odporúčame, aby žiaci pracovali so skrátenými verziami medzinárodných právnych dokumentov (Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd, Dohovor o právach dieťaťa), prípadne aj v Ústave SR nájdú zodpovedajúce články, ktoré súvisia s uvedenými ilustratívnymi príkladmi v texte.

Záver

Uvedomujeme si, že problematika radikalizácie a extrémizmu je rozsiahla, rôznorodá a zložitá predovšetkým pre pedagógov, ktorí pracujú s mládežou. Preto ako ďalšiu pomôcku v tejto oblasti pripravujeme pre školy súbor praktických didakticko-metodických ukážok a námetov, ktoré poskytnú viac možností ako pracovať so žiakmi/ mladými ľuďmi s touto citlivou a náročnou témou.

V prípade otázok alebo nejasností (napr. ak by ste sa stretli so symbolom, termínom, neštandardným správaním, o ktorom si myslíte, že súvisí s radikalizáciou, či extrémizmom) je možné sa obrátiť na tento kontaktný mail extrem@minv.sk

Predložený text bol vypracovaný medzirezortnou skupinou v zastúpení MV SR, MŠVVaŠ SR, ŠPÚ, MPC a MPSVR SR a schválený odbornými posudkami dvoch recenzentiek, ktoré určila Edičná rada ŠPÚ.